

MEDYA TAKİP DOSYASI

14 Ocak 2025 Salı

'SURIYE'YE ENERJİ TEDARİKİ ARTACAK'

ENERJİ ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, Suriye'ye enerji tedarikini artıracaklarını söyledi. Birleşik Arap Emirlikleri'nin başkenti Abu Dabi'de düzenlenen Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı (IRENA) 15. Genel Kurulu'nda Türkiye'nin enerji politikası ve hedeflerini değerlendiren Bayraktar, Türkiye'nin enerji talebinin son 20 yılda neredeyse 3 katına çıktığını, talep artışını karşılarken ithal kaynaklara bağımlılık sorununu da çözmek için gayret gösterdiklerini anlattı.

YEŞİL ŞEBEKE PLANI

Bayraktar, Türkiye'nin karbon nötr bir ekonomi olmayı hedeflediğine dikkati çekerek, "Son 15-20 yılda yenilenebilir enerji kurulu kapasitemiz yaklaşık 32 gigavata ulaştı. Bugün, hanelerde kullandığımız elektriğin tamamı sadece güneş ve rüzgar enerjisinden sağlanıyor. Yani karbon nötr bir enerji kullanımı var" diye konuştu.

Alparslan Bayraktar

Türkiye'nin enerjide iddialı hedeflerinin bulunduğunu aktaran Bayraktar, şöyle devam etti: "2035'e kadar yalnızca güneş ve rüzgar enerjisinde kapasitemizi 32 gigavattan 120 gigavata çıkarma hedefimizi duyurduk. Yenilenebilir enerji kapasitemizi 4 katına çıkaracağız. Bunu başarmak için yaklaşık 80 milyar dolarlık yatırıma ihtiyacımız var. Daha dayanıklı ve güçlü bir şebekeye ihtiyacımız var. Biz buna 'yeşil şebeke' diyoruz. Bir tür şebeke 2.0'ı kuracağız. Bunun için şebeke tarafına önümüzdeki 10 yıl içinde yaklaşık 28 milyar dolarlık bir yatırıma ihtiyaç duyuyoruz."

Bayraktar, Türkiye'nin enerji stratejisinin tamamlayıcısı olarak nükleer enerjiyi portföyüne eklemeyi planladığına işaret ederek, tüm bu hedefleri başarmak için eşit rekabet ortamı yaratmaya ve enerji piyasasına sermaye çekmeye ihtiyaç duyduklarını kaydetti.

Bölgesel düzeyde daha yakın bir işbirliğine ihtiyaç olduğunu dile getiren Bayraktar, şebekenin bu dönemde dönüşümde daha kritik hale geldiğini, güçlü ve dayanıklı bir şebeke oluşturabilmek için bölgesel entegrasyon ve bağlantının kilit öneme sahip olduğunu aktardı. Bakan Bayraktar, "Türkiye olarak, komşu pazarlarla bağlantılarımızı artırmaya ve 3 katına çıkarmaya çalışıyoruz. Coğrafi konumumuz açısından şu anda komşumuz Irak'a enerji sağlıyoruz, bölgede ve ülkede bir istikrar olması açısından Suriye'ye enerji tedarikimizi artıracacağız. Bu bölgesel bağlantılar ve işbirliği çok daha önemli hale geldi" dedi. ■ AA

Enerjideki sübvansiyon bakanlıkların bütçesini aştı

■ Maliye ve Hazine Bakanlığı, 2023, 2024 yıllarında olduğu gibi 2025 yılında da hanelerin ve işyerlerinin elektrik ve doğal gaz harcamalarını sübvansiyon edecek. Bu yılın sonu itibarıyla Hazine, 3 yıl boyunca konut ve işyerlerine toplamda 128 milyar 200 milyon liralık sübvansiyon desteği sağlamış olacak. Bu rakam pek çok bakanlığın bütçesini de geride bırakıyor. 2025 yılı bütçesinden **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı**'na 33 milyar 956 milyon lira, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na 38 milyar 361 milyon lira ayrıldı. Yine Ticaret Bakanlığı'na 56 milyar 117 milyon lira, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na 64 milyar 643 milyon lira, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na 82 milyar 740 milyon lira ödenek oluşturuldu.

SANAYİ KURULUŞLARINA 603 MİLYAR LİRA DESTEK

Öte yandan, Hazine'den sanayi kuruluşları için iki yılda toplam 603 milyar liralık sübvansiyonu sağlandı. **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı** verilerine göre, elektrik ve doğal gaz faturalarının 2023 yılında 328 milyar lirası, 2024 yılının ilk 10 ayında ise 275 milyar liralık kısmı Hazine tarafından karşılandı. TÜİK'in 2023 yılı Sanayi Sektörü Nihai Enerji Tüketim İstatistiklerine göre; sanayide en çok tüketilen enerji kaynağı yüzde 27,9 ile elektrik oldu. Bu kalemi yüzde 24,6 ile katı fosil yakıtlar, yüzde 23,4 ile doğal gaz ve yüzde 12,6 ile petrol ürünleri izledi.

► **UGUR DUYAN** ANKARA

Ukrayna üzerinden yapılan Rus gazı sevkiyatının durması, Avrupa piyasası için yıllık 15 milyar metreküp gaz kaybı anlamına geliyor. Türkiye ise Avrupa'nın taahhütte bulunması durumunda, Balkan Boru Hattı üzerinden Orta ve Doğu Avrupa'ya yıllık 10 milyar metreküpe kadar gaz ihraç edebileceğini açıkladı. Bu miktar, Ukrayna güzergahının kapanmasıyla oluşan gaz açığının üçte ikisi demek.

Gazda kapanan Ukrayna hattına alternatif Balkan Boru Hattı

DOĞALGAZ boru hattıyla Ukrayna üzerinden Avrupa'ya yapılan Rus doğalgazı sevkiyatı, 1 Ocak itibarıyla sona erdi. Yeni durum, Rus enerji şirketi Gazprom ile Ukrayna'nın Naftogaz şirketi arasında 2019 yılında imzalanan beş yıllık transit anlaşmasının sona ermesiyle ortaya çıktı. Ukrayna, daha önce anlaşmayı uzatmayı düşünmediğini birçok kez açıklamıştı. Söz konusu güzergahın kapanmasının, Avrupa piyasasından yıllık yaklaşık 15 milyar metreküp gazın çekilmesine neden olacağı kaydediliyor. Ayrıca, Avrupa'nın Rus gazı için tek boru hattı kaynağı olarak Balkan Akımı hattının kaldırılma dikkat çekiliyor. Balkan Akımı hattı, TürkAkım'dan gelen gazı Romanya, Yunanistan, Kuzey Makedonya, Sırbistan ve Macaristan gibi ülkelere taşıyor.

TÜRKAKIM HATTI

Rus gazını Avrupa'ya taşıyan başlıca boru hatları olan Kuzey Akım 1, Kuzey Akım 2 ve Yamal-Avrupa boru hatları daha önce kullanıma kapanmıştı. Ukrayna'dan gaz sevkiyatının 1 Ocak'ta durmasıyla Türkiye, TürkAkım boru hattıyla tek geçiş güzergahı olarak ön plana çıkıyor. Türkiye ile Rusya arasında imzalanan anlaşma çerçevesinde, Ocak 2020'de devreye giren TürkAkım, her biri yıllık 15.75 milyar metreküp kapasiteye sahip iki hattan oluşuyor. TürkAkım, bugüne kadar Türkiye'ye 40 milyar, Avrupa'ya ise 53 milyar metreküpten fazla doğalgaz tedarik etti. Rus yetkililer, Türkiye üzerinden Avrupa'ya toplamda 63 milyar metreküp gaz sevk edilebileceğini belirtmişti.

ARZ GÜVENLİĞİ

Ukrayna üzerinden transfer edilen Rus gazının akışının durması konusunda değerlendirilmelerde bulunan **Enerji ve Tabii Kaynakları Bakanlığı** Bakanlıkça, tedarik meselesinde Avrupa ülkelerine alternatif bir öneri açıkladı. Türkiye'nin Avrupa'nın enerji arz güvenliğine daha fazla katkı sağlamaya hazır olduğunu kaydeden Bakanlıkça, "Avrupa'nın siyasi irade ve taahhüt göstermesi ve entegrasyonun yatırımın yapılması durumunda, Balkan Boru Hattı üzerinden Orta ve Doğu Avrupa'ya yıllık 10 milyar metreküpe kadar gaz ihraç edebiliriz" dedi.

KATAR HATTI

İlerleyen dönem için Suriye üzerinden Katar'dan Türkiye'ye bir doğalgaz boru hattı projesinin yeniden canlandırılması konusunda da değinen Bakanlıkça, enerjide çeşitliliğin herkes için iyi olduğuna ve Katar gazının Türkiye'ye ulaştıktan sonra Türkiye'deki mevcut boru hattı altyapısı kullanılarak swap anlaşmalarıyla Avrupa'ya ulaştırılabileceğini dikkatli açıkladı. Bakanlıkça, "Bu tür bir boru hattı için gereken şey güvenli bir taşıma sistemidir. O da istikrarlı bir Suriye, istikrarlı bir bölge gerektirir. Tüm bunlar biraz zaman alır" değerlendirmesinde bulundu.

BÖLGESEL MERKEZ

Türkiye'nin enerji tedarik planlarında artan önem uzmanların da gündeminde. Ukrayna'nın anlaşmayı uzatmamasının dolaylı olarak Rusları, Türk pazarına daha fazla gaz satmaya ve hem Mavi Akım hem de

Türkiye LNG'de güçlü altyapıya sahip

Son 20 yılda kurduğu LNG ve Yüzer LNG Depolama ve Gazlaştırma Ünitesi (FSRU) tesisleriyle boru gazının yanı sıra sıvılaştırılmış doğalgaz tedarik kapasitesini de artıran Türkiye, 2024'te yaklaşık 100 milyar metreküp LNG tedarikini öngören anlaşmalara imza attı. Bu çerçevede Boru Hattları ile Petrol Taşıma

A.Ş.'nin (BOTAS) geçen yıl 4 farklı şirketle imzaladığı sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) tedarik anlaşmalarıyla LNG atılımı yaptı. Türkiye; LNG altyapısının yanı sıra Rusya, Azerbaycan ve İran'dan boru hatlarıyla gaz tedarik ediyor. Rusya'dan TürkAkım boru hattı aracılığıyla yıllık 31.5 milyar metreküp, Mavi Akım boru hattı

üzerinden 16 milyar metreküp gaz alma kapasitesine sahip bulunuyor. Öte yandan, Azerbaycan'dan gelen Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı'nın (TANAP) yıllık kapasitesi 16 milyar metreküp, İran-Türkiye Doğalgaz Boru Hattı'nın yıllık kapasitesi ise 10 milyar metreküp seviyesinde bulunuyor.

TürkAkım'dan gaz sevkiyatı artabilir

Yeni süreçle ilgili değerlendirmelerde bulunan Oxford Enerji Çalışmaları Enstitüsü Araştırma Görevlisi Zuzana Princova, Rusya'nın TürkAkım aracılığıyla Türkiye üzerinden gaz sevkiyatını artırabileceğine dikkatli çekerek, "Eğer Türkiye üzerinden geçen boru hatlarında boş kapasite varsa Türkiye, Rus veya Azerbaycan gazının Avrupa'ya sevkiyatında artış sağlayabilecektir. Bence bu büyük ölçüde bir kapasite meselesidir" dedi. Japonya Enerji Ekonomisi Enstitüsü Kıdemli Ekonomisti Akira Yanagisawa da Avrupa'nın, Ukrayna üzerinden yapılan sevkiyatın askıya alınması nedeniyle gaz açığını kapatmak için yurt dışından LNG ithal etmek zorunda kalacağını veya Rusya'dan Türkiye üzerinden boru hattıyla gaz sevkiyatını artıracağını kaydetti. Yanagisawa, Avrupa'ya sevkiyat konusunda TürkAkım dışında pek seçenek kalmadığını da işaret ederek, "Bu nedenle Türkiye, Rusya'dan Avrupa'ya boru hattıyla gaz iletimindeki artan hacmi kabul etmede önemli bir rol üstlenecektir" değerlendirmesinde bulundu.

TürkAkımı boru hatları üzerinden daha fazla gaz iletmeye yönlendirildiğini belirten Erste Investment Petrol ve Gaz Analisti Tamas Pletser, "Türk piyasası, Rus gaz ithalatı için ana transit güzergahlarının kapanması nedeniyle daha da önemli bir çıkış noktası haline geliyor" dedi. Türkiye'nin, bölgesel bir gaz ticaret merkezi olmanın yanında Güney ve Doğu Avrupa'ya gaz tedarikinde kritik bir rol oynama konusunda mükemmel bir konumda bulunduğunu vurgulayan Pletser, Türkiye'nin enerji alanında çok sayıda kaynak ülkeye yakın olduğunu ve bu ülkelerden gelen boru hatlarına ev sahipliği yaptığını kaydetti.

AVANTAJLI COĞRAFYA

Azerbaycan ve Türkmenistan gazı ve hatta Katar-Türkiye doğalgaz boru hattı gibi olası projelerin de rol oynadığı avantajlı coğrafyada, siyaset ve güvenlikle alakalı sorunların çözülmesi durumunda birçok fırsat bulunduğuna da dikkat çeken Pletser, "Doğru bir yönetimle, Türkiye'nin ticaret merkezi ve tedarik noktası olarak parlayabilir" dedi. Türkiye, doğalgaz için önemli bir merkez olabilir ve ülke, Ortadoğu, Karadeniz, Rusya ve Akdeniz gaz kaynakları ile Orta ve Güneydoğu Avrupa'daki ana müşteriler arasında önemli bir aracı rolü oynayabilir" diye konuştu.

DÜNYADA SON 10 YIL, EN SICAK YILLAR OLARAK KAYDA GEÇTİ

Dünyada son 10 yıl, alete dayalı sıcaklık ölçümlerine göre en sıcak yıllar olarak kayıtlara geçti.

Küresel ısınmaya bağlı **iklim değişikliği** nedeniyle dünyada ortalama sıcaklıklar artıyor. Bu durum kuraklığın da artmasına neden oluyor. Avrupa Orta Vadeli Hava Tahmin Merkezi (ECMWF) Copernicus **İklim Değişikliği** Servisine göre, dünyanın en sıcak yılı 2024 olarak kayıtlara geçti. Sıcaklıklar 2024'te ortalamanın 1,5 derece üzerinde gözlemlendi.

Ölçülen en sıcak ikinci yıl 2023 olurken, geçtiğimiz son 10 yılın dünyanın en sıcak yılları olduğu kaydedildi.

"Artan sıcaklıklar su kaynakları üzerinde ciddi baskı yaratıyor"

İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) İklim Bilimi ve Meteoroloji Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hüseyin Toros, dünya sıcaklık ölçümlerini değerlendirdi.

Ölçüm tarihinin en sıcak 10 yılının son yıllar olduğunu belirten Toros, "Özellikle 2024 yılı, olağanüstü kara ve deniz yüzey sıcaklıklarıyla dikkati çekiyor. Avrupa Orta Vadeli Hava Tahmin Merkezi Copernicus **İklim Değişikliği** Servisi verileri, sıcaklık artışlarının artık bir istisna değil küresel bir norm hâline geldiğini gösteriyor. Bu durum, küresel ısınmanın etkilerinin ne kadar ciddi boyutlara ulaştığını gözler önüne seriyor" ifadelerini kullandı.

Toros, sıcaklık artışlarının kuraklıkları tetiklediğini vurgulayarak, "Artan sıcaklıklar, su kaynaklarımız üzerinde ciddi baskı yaratıyor. Özellikle tarımsal üretim ve su yönetimi gibi alanlarda kuraklığın etkilerini daha fazla hissediyoruz. Bu, gıda güvenliği ve ekosistem dengesi için ciddi bir tehdit oluşturuyor" diye konuştu.